

X kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **KOMISJI SPRAW ZAGRANICZNYCH**
(NR 72)
z dnia 8 lipca 2025 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia Komisji Spraw Zagranicznych (nr 72)

8 lipca 2025 r.

Komisja Spraw Zagranicznych, obradująca pod przewodnictwem poseł **Anny Wojciechowskiej (KO)**, zastępcy przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

- rozpatrzenie zawiadomienia prezesa Rady Ministrów o zamiarze przedłożenia prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej do ratyfikacji, bez zgody wyrażonej w ustawie, Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki w sprawie środków bezpieczeństwa służących ochronie informacji niejawnych, podpisanej w Warszawie dnia 16 kwietnia 2025 r. (druk nr 1370);
- rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2024 r. (druk nr 1405) w zakresie działania Komisji.

W posiedzeniu udział wzięli: **Henryka Mościcka-Dendys** podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych wraz ze współpracownikami, **Bogdan Skwarka** p.o. dyrektor Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli wraz ze współpracownikami oraz **Jan Malicki** stały doradca Komisji.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Marta Artymińska**, **Bartosz Bąk** i **Michał Kościński** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodnicząca poseł **Anna Wojciechowska (KO)**:

Szanowni państwo, będziemy rozpoczynali następne posiedzenie Komisji. Proszę o zajęcie miejsc i sprawdzenie, czy wszyscy państwo podpisali się na liście obecności.

Otwieram posiedzenie Komisji Spraw Zagranicznych.

Na podstawie listy obecności stwierdzam kworum.

Witam panie posłanki i panów posłów oraz podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych panią Henrykę Mościcką-Dendys wraz ze współpracownikami, a także pana Bogdana Skwarkę, pełniącego obowiązki dyrektora Departamentu Administracji Publicznej w Najwyższej Izbie Kontroli, oraz pozostałe osoby biorące udział w posiedzeniu.

Porządek dzienny dzisiejszych obrad w punkcie pierwszym obejmuje rozpatrzenie zawiadomienia prezesa Rady Ministrów o zamiarze przedłożenia prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej do ratyfikacji bez zgody wyrażonej w ustawie Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki w sprawie środków bezpieczeństwa służących ochronie informacji niejawnych, podpisanej w Warszawie dnia 16 kwietnia 2025 r. (druk nr 1370). Punkt drugi dotyczy rozpatrzenia i zaopiniowania dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej sprawozdania z działalności NIK w 2024 r. (druk nr 1405) w zakresie działania Komisji.

Przystępujemy do rozpatrzenia zawiadomienia. Informuję, że marszałek Sejmu na podstawie art. 118 ust. 2 regulaminu Sejmu w dniu 23 czerwca bieżącego roku skierował do Komisji zawiadomienie z druku nr 1370 celem zajęcia stanowiska co do zasadności wybranego przez Radę Ministrów trybu ratyfikacji. Marszałek wyznaczył termin przedstawienia sprawozdania do 8 lipca bieżącego roku, a więc do dnia dzisiejszego.

Bardzo proszę panią minister o krótką informację dotyczącą umowy wraz z uzasadnieniem wyboru trybu ratyfikacji. Bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Henryka Mościcka-Dendys:

Bardzo dziękuję.

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, pozwolą państwo, że rozpocznę od krótkiej informacji faktograficznej. Procedowana obecnie umowa między rządem RP a rządem USA w sprawie środków bezpieczeństwa służących ochronie informacji niejawnych, podpisana w Warszawie w dniu 16 kwietnia bieżącego roku, ma zastąpić podobną umowę obowiązującą od 2007 r. Obecnie procedowana nowa umowa wychodzi naprzeciw oczekiwaniom strony polskiej odnośnie do poszerzenia obowiązujących regulacji w zakresie wzajemnej ochrony informacji niejawnych o sferę cywilną, czyniąc ją po wejściu w życie uniwersalnym instrumentem prawnym, który będzie dotyczył wszystkich dziedzin. To jest ten istotny aspekt.

Umowa tworzy stosowne ramy prawne otwierające perspektywę bliższej współpracy z USA przede wszystkim w zakresie cywilnej energetyki jądrowej. Ten element mamy szczególnie w pamięci, przedkładając państwu druk i prosząc państwa o akceptację trybu wyboru tej umowy. Liczymy na to, że zwiększenie bezpieczeństwa, gdy idzie o wymianę informacji w zakresie cywilnej energetyki jądrowej, przyczyni się też do budowy bezpieczeństwa energetycznego RP.

Należy zauważyć, że uregulowanie kwestii wymiany i wzajemnej ochrony informacji niejawnych w sferze cywilnej da także polskim i amerykańskim przedsiębiorcom dodatkowe możliwości w zakresie zawierania kontraktów i relacji biznesowych, których realizacja wiązałaby się z dostępem do pewnych informacji o charakterze klauzulowanym. Obiecujemy sobie, że tym samym umowa przyczyni się też pozytywnie do rozwoju polsko-amerykańskich relacji gospodarczych.

Pozwolą państwo, że powiem jeszcze kilka słów o trybie związanym z umową. Wejście w życie tej konkretnej umowy nie wiąże się z koniecznością wprowadzenia dodatkowych zmian legislacyjnych w polskim porządku prawnym, ponieważ jej postanowienia nie odbiegają od obowiązujących w Polsce zasad. W szczególności dotyczy to także przyjętych u nas wewnętrznie rozwiązań w zakresie ochrony informacji niejawnych w rozumieniu obowiązującej ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. Umowa dotyczy wprawdzie ochrony przekazywanych i otrzymywanych z zagranicy informacji o charakterze niejawnym, ale nie wprowadza żadnych dodatkowych zasad w zakresie ochrony czy też wymiany tych informacji.

Z uwagi na to nie zostały spełnione wymogi wynikające z art. 89 ust. 1 konstytucji. Nie zachodzi więc przesłanka konieczności ratyfikacji za zgodą wyrażoną w ustawie. Tym samym związanie przedmiotową umową powinno nastąpić w trybie małej ratyfikacji. Wybór tego trybu poparty jest potrzebą uznania przedmiotowej umowy za źródło prawa powszechnie obowiązującego w Polsce, ponieważ jej postanowienia będą miały zastosowanie do szerokiego kręgu podmiotów, w tym m. in., tak jak wspomniałam wcześniej, do kręgów biznesowych, czyli do przedsiębiorców, ale także do organów administracji rządowej.

Szanowna pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, w imieniu rządu wnoszę tym samym o wyrażenie przez Komisję Spraw Zagranicznych Sejmu RP pozytywnej opinii co do zasadności wyboru trybu ratyfikacji. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Anna Wojciechowska (KO):

Bardzo dziękuję.

Czy ktoś z państwa chciałby zabrać głos? Nie słyszę. Wobec tego zamykam dyskusję.

Stwierdzam, że w terminie wyznaczonym przez marszałka Sejmu, to jest do dnia 7 lipca bieżącego roku, żaden z posłów nie zgłosił zastrzeżeń w trybie art. 119 ust. 1 regulaminu Sejmu co do trybu ratyfikacji umowy z druku nr 1370. W związku z tym proponuję, aby Komisja przyjęła sprawozdanie o niezgłaszaniu Sejmowi zastrzeżeń do sposobu ratyfikacji umowy zawartej w druku nr 1370. Jeżeli nie usłyszę sprzeciwu, to uznam, że Komisja przyjęła sprawozdanie o niezgłaszaniu zastrzeżeń. Sprzeciwu nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja przyjęła sprawozdanie o niezgłaszaniu zastrzeżeń.

Zakończyliśmy rozpatrywanie zawiadomienia z druku nr 1370. Bardzo dziękuję pani minister i państwu.

Przechodzimy do punktu drugiego. Bardzo proszę pana dyrektora Bogdana Skwarę z Departamentu Administracji Publicznej NIK o krótkie przedstawienie sprawozdania z działalności NIK w 2024 r. (druk nr 1405) w zakresie działania Komisji. Bardzo proszę.

Pełniący obowiązki dyrektor Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli Bogdan Skwarka:

Szanowna pani przewodnicząca, panie i panowie posłowie, szanowni państwo, nazywam się Bogdan Skwarka. Pełnię obowiązki dyrektora Departamentu Administracji Publicznej. Jest ze mną pan Dariusz Łubian, który pełni obowiązki wicedyrektora tegoż departamentu.

Prezentowane sprawozdanie składa się z pięciu rozdziałów, w których kompleksowo omówiono pełny zakres działalności NIK w 2024 r. To informacja generalna o NIK i jej działalności, działalność kontrolna NIK i jej rezultaty, współpraca NIK z Sejmem, instytucjami państwowymi i społeczeństwem oraz współpraca z partnerami zagranicznymi, a dalej wykonanie budżetu NIK za 2024 r. Natomiast w załącznikach przedstawiono wykazy kontroli wykonania budżetu państwa, kontroli planowych i kontroli doraźnych w tymże 2024 r.

Pierwszą i najważniejszą sprawą, jaka jest przedstawiona w sprawozdaniu, jest działalność kontrolna. To konstytucyjny i podstawowy obowiązek NIK. W 2024 r. NIK zrealizowała 185 tematów kontroli planowych i doraźnych. Kontrole, które zakończyły się wystąpieniami pokontrolnymi, przeprowadzono w 1464 jednostkach. W wystąpieniach pokontrolnych sformułowano 5183 wnioski pokontrolne, z których 74,3% zostało przyjętych do realizacji albo zrealizowanych.

Izba przedłożyła Sejmowi 102 informacje o wynikach kontroli, to obok sprawozdania o działalności NIK, analizy wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej. Można też dodać, że przedstawiciele NIK uczestniczyli w 599 posiedzeniach komisji i podkomisji sejmowych, w tym w obradach Wysokiej Komisji.

Jednym z efektów wynikających z kontroli są wnioski de lege ferenda. W 2024 r. NIK sformułowala 90 takich wniosków. W tymże roku zrealizowano w pełni lub częściowo 24 wnioski de lege ferenda. Chodzi oczywiście o te wnioski, które zostały sformułowane w 2024 r. i w latach wcześniejszych.

Następną grupą działań wynikających z kontroli są zawiadomienia. W 2024 r. skierowano 118 zawiadomień o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa, 54 zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia wykroczenia i 114 zawiadomień o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych.

Jeśli chodzi o zawiadomienia o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa, to najwięcej było tu spraw związanych z art. 231 Kodeksu karnego, czyli z niedopełnieniem lub przekroczeniem obowiązków przez funkcjonariuszy publicznych. Chodziło także o przestępstwa wynikające z art. 77 ustawy o rachunkowości, a więc w zakresie nienależytego prowadzenia ksiąg rachunkowych, jak również z art. 98 ustawy o NIK, czyli utrudniania lub udaremniania kontroli.

Teraz może kilka słów o finansowych rezultatach kontroli, które wynosiły łącznie 18,1 mld zł. Na tę kwotę składało się m.in. 17,9 mld zł finansowych i sprawozdawczych skutków nieprawidłowości odnotowanych wskutek kontroli. To kwoty nieprawidłowości, które mają lub będą miały jakiś wymierny efekt w zakresie kontrolowanej działalności. Korzyści finansowe to 123 mln zł. Są to kwoty, które w wyniku kontroli NIK zostaną zwrócone lub już zostały zwrócone albo zaoszczędzone. Natomiast 897 tys. zł to finansowe skutki nieprawidłowości na szkodę budżetu Unii Europejskiej.

Jeżeli chodzi o kontrole dotyczące zakresu działania Komisji, które w 2024 r. zostały zrealizowane przez NIK, to obok kontroli wykonania budżetu państwa przez MSZ w części 45 – Sprawy zagraniczne w okresie objętym sprawozdaniem NIK przesłała Sejmowi informację o wynikach kontroli planowej „Realizacja zadań publicznych w zakresie wspierania Polonii i Polaków za granicą”. W 2024 r. została też zakończona kontrola doraźna „Nadzór ministra spraw zagranicznych nad działalnością konsularną”, która dotyczyła głównie wydawania wiz cudzoziemcom. Zakończona została także kontrola doraźna „Realizacja przez organy państwa zadań związanych z repatriacją”. Ponadto można dodać, że w 2024 r. przeprowadzona została kontrola planowa „Realizacja «Wieloletniego programu współpracy rozwojowej na lata 2021–2030. Solidarność dla rozwoju»”. Ta informacja została do Sejmu przekazana, ale nie była chyba jeszcze rozpatrywana przez żadną komisję.

Ważne znaczenie nie tylko w działalności NIK odgrywa współpraca międzynarodowa. Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, że spośród wielu naczelnych organów kontroli to właśnie NIK została wybrana na audytora zewnętrznego Interpolu na lata 2022–2027. Jest to wyraz dużego uznania zarówno dla NIK, jak i dla profesjonalizmu kontrolerów izby. Ponadto w 2024 r. zakończył się prowadzony przez NIK przez wiele lat audyt zewnętrzny Organizacji Współpracy

Gospodarczej i Rozwoju. Ponadto przedstawiciele NIK uczestniczyli w ramach komisji audytowej Europejskiej Agencji Kosmicznej oraz w ramach kolegiów audytorów zewnętrznych mechanizmu finansowania Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju, zwanego niegdyś ATHENA, bo teraz jest już inna nazwa, a także w pracach Europejskiej Organizacji do spraw Bezpieczeństwa Żeglugi Powietrznej.

W 2024 r. prezes NIK uczestniczył w zebraniu Komitetu Kontaktowego prezesów najwyższych organów kontroli państw Unii Europejskiej i Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, podczas którego dyskutowano m.in. o problemach polityki migracyjnej UE. W tymże roku odbyło się też spotkanie prezesów NOK Grupy Wyszehradzkiej w poszerzonym składzie – z udziałem przedstawicieli NOK Bośni i Hercegowiny, Czarnogóry i Ukrainy jako obserwatorów. W ramach współpracy z ETO w 2024 r. kontrolerzy NIK uczestniczyli w 25 z 27 przeprowadzanych przez trybunał kontroli dotyczących Polski.

Na zakończenie chciałbym poinformować o planie pracy na 2025 r., bo będziemy realizowali kilka kontroli w zakresie działania Komisji. Mianowicie chodzi o skontrolowanie wykorzystania przez placówki zagraniczne środków finansowych przeznaczonych na ich utrzymanie, a także kontrolę działalności Instytutu Rozwoju Języka Polskiego im. św. Maksymiliana Marii Kolbego i nadzoru uprawnionego organu nad tą działalnością. Trzecia kontrola dotyczyć będzie działalności państwa w obszarze migracji, a czwarta pozyskiwania pracowników z rynków zagranicznych.

Bardzo dziękuję za uwagę. Proszę Wysoką Komisję o pozytywne zaopiniowanie naszego sprawozdania. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Anna Wojciechowska (KO):

Bardzo dziękuję, panie dyrektorze.

Otwieram dyskusję. Kto z państwa posłów i posłanek chciałby zabrać głos? Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Tadeusz Samborski (PSL-TD):

Dziękuję bardzo.

Pan dyrektor pracowicie nam tutaj zreferował sprawozdanie. Dużo jest liczb i konkretnych danych. Mam pytanie. Jako Komisja zgłaszaliśmy do ubiegłorocznego planu postulat kontroli Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego pod kątem zgodności działalności tej fundacji ze statutem, jak też dystrybucji środków pozyskiwanych na rzecz Polonii i Polaków. Czy taka kontrola została przeprowadzona? Jakiej są jej efekty? Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Anna Wojciechowska (KO):

Bardzo proszę, panie dyrektorze.

Pełniący obowiązki dyrektor departamentu NIK Bogdan Skwarka:

Tak, pani przewodnicząca. Taka kontrola nie została przeprowadzona, ale jest wprowadzona do planu pracy na przyszły rok. Będzie to kontrola bardziej kompleksowa, bo dotyczyć będzie nie tylko Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”, ale również Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”. Chodzi o to, żeby kontrola obejmowała szerszy zakres pomocy państwa dla różnego rodzaju podmiotów, ale ze szczególnym uwzględnieniem właśnie tych dwóch, o których mówiliśmy. Jest to w planie na przyszły rok, a właściwie w projekcie planu, bo nie został on jeszcze uchwalony przez Kolegium NIK, ale jest to wprowadzone.

Przewodnicząca poseł Anna Wojciechowska (KO):

Bardzo proszę, pan poseł Dziedziczak.

Poseł Jan Michał Dziedziczak (PiS):

Bardzo dziękuję.

Pani przewodnicząca, państwo posłowie, panowie dyrektorzy, w zasadzie w nawiązaniu do wypowiedzi przedmówcy, czyli pana posła Samborskiego, chcę oczywiście podziękować za kontrolę i za pomysł kontroli w obu tych organizacjach, jednej rządowej, a drugiej pozarządowej, bo to stricte stowarzyszenie.

Chciałbym też zachęcić i poprosić o rozważenie kontroli w całym procesie wydatków Senatu w zakresie działalności polonijnej. To są ogromne sumy. Jest to dość nowy zespół, prawda? Środki zostały przekazane Senatowi, więc mamy sytuację, w której władza ustawodawcza realizuje zakres władzy wykonawczej. Uważam, że absolutnie jest to proceder do skontrolowania. Mamy wiele nowych i bardzo drogich projektów, takich jak słynny młodzieżowy o wartości 8,5 mln zł,

niespotykany projekt, jeśli chodzi o jakiekolwiek wydatki polonijne w ostatnich dziesięcioleciach. Tutaj oczywiście dołączam się do tej wrażliwości i zachęcam do kontroli. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Anna Wojciechowska (KO):

Bardzo dziękuję.

Proszę, panie dyrektorze.

Pełniący obowiązki dyrektor departamentu NIK Bogdan Skwarka:

Jest tylko mały problem. Zgodnie z przepisami ustawy o NIK mamy ograniczony zakres kontrolowania Senatu, sprowadzający się tylko do gospodarki finansowej i budżetowej. Możemy skontrolować inne dziedziny na zlecenie Sejmu, marszałka Sejmu albo organów Sejmu. Natomiast sami – jeśli chodzi o gospodarkę finansową. Inną to nie za bardzo, działalność, że tak powiem, pozabudżetową nie za bardzo możemy kontrolować. Nie mamy do tego uprawnień.

Przewodnicząca poseł Anna Wojciechowska (KO):

Dziękuję bardzo.

Pan poseł Witek.

Poseł Jan Michał Dziedziczak (PiS):

Przepraszam, ale rodzi się bardzo dziwna sytuacja, bo instytucja państwa wydaje dziesiątki milionów złotych z naszych podatków, a nie ma narzędzia do jej kontrolowania. Czy jako Komisja mamy o to wystąpić? Co by tu pan dyrektor sugerował? W odpowiedzi padły wskazówki. Nie wiem – czy mamy podjąć uchwałę jako Komisja Spraw Zagranicznych bądź też Komisja Łączności z Polakami za Granicą? Czy to będzie wystarczające? Gdyby pan dyrektor mógł naświetlić nam tę sprawę, byłbym wdzięczny.

Przewodnicząca poseł Anna Wojciechowska (KO):

Bardzo proszę, panie dyrektorze.

Pełniący obowiązki dyrektor departamentu NIK Bogdan Skwarka:

To znaczy tak. Jeśli dobrze pamiętam, przepisy ustawy mówią, że w innym zakresie Kancelaria Sejmu może być kontrolowana na zlecenie Sejmu. Tak mówi ten przepis, ale ponieważ jestem prawnikiem, raczej wolę precyzyjne brzmienie przepisu. Jest określona procedura, kiedy Sejm może zlecać NIK kontrolę poszczególnych organów. To jest ta procedura, że najpierw komisja, a później do marszałka... Państwo znają to lepiej. Jeżeli Sejm zleca nam taką kontrolę, to wtedy możemy ją podjąć. Nie pamiętam dokładnie tego przepisu, czy nie ma tam przypadków zleceń Sejmu lub jego organów. Tego nie wiem, ale na pewno to...

Poseł Jan Michał Dziedziczak (PiS):

Ale czy to Sejm może zlecić kontrolę Kancelarii Senatu?

Pełniący obowiązki dyrektor departamentu NIK Bogdan Skwarka:

Tak jest. Może nam zlecić kontrolę Kancelarii Senatu w szerszym zakresie.

Przewodnicząca poseł Anna Wojciechowska (KO):

Dziękuję bardzo.

Bardzo proszę, pan Samborski.

Poseł Tadeusz Samborski (PSL-TD):

Dziękuję pani przewodniczącej.

Panie dyrektorze, oczywiście nie chcę tu używać, że tak powiem, słów o opieszałości, ale chodzi o pewne spowolnienie, dlatego że w tym wniosku, który precyzowaliśmy, prosząc o kontrolę, mieliśmy to na uwadze. Dostrzegaliśmy pewne negatywne zjawiska w tej fundacji. Powinny być one dostrzeżone i ukrócone. Tymczasem bez kontroli i wniosków te złe mechanizmy po prostu nadal tam funkcjonują. Nie mówię już o stratach, ale o mieszanin, że tak powiem, działalności statutowej z polityką i o pewnej niefrasobliwości w dysponowaniu środkami. Myślę, że tutaj jakby...

Nie twierdzę, że pan dyrektor się zaślania tym przepisem, tylko że przecież państwo mają prawo kontrolować środki, które te organizacje pozyskały z Senatu na cele polonijne. Macie więc prawo kontrolować jedną fundację, wspólnotę itd., prawda? To są właśnie środki z Senatu. Niedawno na posiedzeniu Komisji Łączności z Polakami za Granicą zorientowaliśmy się ze zdumieniem, że Polacy na Litwie nie dostali ani złotówki na cztery wiodące projekty patriotyczne. Przedstawiciel Kancelarii Senatu opowiadał nam, że są punktacje,

że chodziło o 80 punktów, a brakło im 2 punktów itd. Czyli wszyscy inni dostawali, a ci, którzy najbardziej potrzebowali, to nie dostali nawet na paradę polskości, mniej więcej w tym stylu, jaka jest w Stanach Zjednoczonych, jak i na cztery inne, podobne przedsięwzięcia.

Myślę, że to jest w zasięgu i w obszarze zainteresowań NIK. Mówię o zgodności. Tak mi się wydaje. Będę wdzięczny, gdy pan dyrektor przyspieszy ten proces. Chcielibyśmy jednak wiedzieć, jak NIK się zapatruje na te wady i błędy, które dostrzegamy. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Anna Wojciechowska (KO):

Dziękuję.

Bardzo proszę, panie dyrektorze.

Posel Jan Michał Dziedziczak (PiS):

Z tym że to błędy Kancelarii Senatu, a nie fundacji, bo jeżeli Senat nie daje na to pieniędzy, to nie ma możliwości, żeby operator je później przeznaczał na te cele.

Przewodnicząca poseł Anna Wojciechowska (KO):

Bardzo proszę, panie dyrektorze.

Pełniący obowiązki dyrektor departamentu NIK Bogdan Skwarka:

To znacząco...

Posel Jan Michał Dziedziczak (PiS):

Przestrzegaliśmy właśnie przed tym.

Przewodnicząca poseł Anna Wojciechowska (KO):

Panie pośle...

Pełniący obowiązki dyrektor departamentu NIK Bogdan Skwarka:

Kwestia jest taka, jeżeli chodzi o ten przepis, o którym mówiłem, że stanowi on o możliwości kontroli Kancelarii Senatu w zakresie, w jakim gospodaruje środkami finansowymi i wykonuje budżet. Jest możliwość skontrolowania wydatków finansowych, ale tylko przy okazji kontroli budżetowej, jeżeli NIK czasu na to starcza, a nie zawsze jesteśmy w stanie skontrolować w krótkim czasie wszystkie aspekty gospodarki budżetowej. To po pierwsze. Dlatego też...

Nie ma takiego obostrzenia w przypadku gospodarowania środkami publicznymi przez stowarzyszenia czy fundacje. W tym momencie trzeba jednak brać pod uwagę, że wszystkie te podmioty mogą być kontrolowane jedynie w takim zakresie, w jakim wykorzystują środki publiczne, a mogą być one wykorzystywane tylko w oparciu o dwa kryteria, bo i stowarzyszenie, i fundacja to są podmioty z punktu widzenia prawa prywatnego, prawda? Siłą rzeczy, nawet jeżeli NIK by je skontrolowała, to i tak kontrola tych podmiotów, że tak powiem, jest w jakimś sensie ograniczona, bo nie możemy ich kontrolować według czterech kryteriów.

Przewodnicząca poseł Anna Wojciechowska (KO):

Dziękuję bardzo.

Proszę o głos pana posła Marka Rzęsę.

Posel Marek Rzęsa (KO):

Może jeszcze w uzupełnieniu wypowiedzi pana posła Samborskiego, jak i tego, co mówił pan poseł Dziedziczak. Nie wiem za bardzo, jaka byłaby to kontrola Senatu, ponieważ Senat dystrybuuje środki poprzez operatorów. Pan Samborski pyta dzisiaj o operatorów. Także chcę o nich zapytać. Operatorzy, czyli Wspólnota Polska i Pomoc Polakom na Wschodzie, jak również Fundacja Wolność i Demokracja. To są trzej główni operatorzy środków.

Dołączam się też do głosu pana posła Samborskiego, że kontrolę należałoby jednak przeprowadzić jeszcze w tym roku. Jako wiceprzewodniczący Komisji Łączności z Polakami za Granicą otrzymuję bardzo dużo sygnałów o niewiarygodnej skali nieprawidłowości w operowaniu pieniędzmi czy w dystrybuowaniu ich nie przez Senat, tylko przez operatorów. O to dzisiaj wnioskujemy. Dziękuję bardzo.

Posel Jan Michał Dziedziczak (PiS):

Ale ktoś wybiera tych operatorów i przydziela im zadania. To też warto skontrolować.

Przewodnicząca poseł Anna Wojciechowska (KO):

Panie pośle, bardzo dziękuję.

Posel Marek Rząsa (KO):

Operatorzy są od lat. To jest pytanie. Wrócimy do tego na posiedzeniu Komisji Łączności z Polakami za Granicą, dlatego że w ubiegłorocznym exposé polonijnym pana ministra Sikorskiego było bardzo wyraźnie zarysowane, że to się musi zmienić i że sprawa operatorów będzie przedmiotem pogłębionej analizy. Liczymy również na taką analizę ze strony NIK. A zmiany – przynajmniej w moim odczuciu, o czym będę mówił też jutro podczas obrad Komisji Łączności z Polakami za Granicą – są absolutnie nieodzowne.

Przewodnicząca poseł Anna Wojciechowska (KO):

Dziękuję bardzo.

Bardzo proszę o głos pana posła Przemysława Witka.

Posel Przemysław Witek (KO):

Pani przewodnicząca, dziękuję za udzielenie głosu.

Nawiążę trochę do tego, co mówią koledzy. Mianowicie faktycznie operatorzy wybierani są w oparciu o konkursy. Jak sądzę, deklarują, że spełniają pewne kryteria. Ktoś analizuje wszystkie parametry i wybiera. Gdybyśmy mieli zawnioskować do NIK o skontrolowanie konkretnej fundacji czy organizacji pożytku publicznego, można to zrobić, bo to jest ścieżka dla nas jako Komisji, a może dla grupy posłów. Wtedy NIK mogłaby to zrobić w ramach puli kontroli doraźnych. W zależności od tego, jaka komórka to organizuje, NIK przydzieli to którejś delegaturze bądź departamentowi. To jest możliwe. Posłowie to robią. Sądzę, że my jako posłowie Komisji będziemy stanowili pewnie silniejszą grupę. Uważam, że to jest do zrobienia.

Panu dyrektorowi Skwarce chciałem podziękować za rzetelne przedstawienie sprawozdania. Faktycznie budujące jest to, że NIK udało się wygrać konkurs na audyt Interpolu, z czego jestem bardzo dumny. To ważna sprawa dla zainteresowanych. Przypomnę, że onegdaj audytowaliśmy choćby Europejską Organizację Badań Jądrowych. Takie są osiągnięcia NIK.

W zasadzie chciałem jeszcze podziękować NIK, a bardziej Departamentowi Strategii. Pamiętacie, koledzy, że w planie pracy wnioskowaliśmy o kontrolę nadzoru ministra spraw zagranicznych nad działalnością konsularną. To jest dokładnie ta sama kontrola jak ta, która obejmowała lata 2018–2023. Tam pojawił się wątek, który później w przestrzeni publicznej funkcjonował jako afera wizowa. Jako Komisja odpowiedzialnie zawnioskowaliśmy do NIK, żeby zbadać ten sam element, ale już – uwaga – po zmianie rządu, czyli jakby w dzisiejszych czasach, jak też po zaistnieniu tych wszystkich nieprawidłowości. Dobrze wiemy, że pojawiła się strategia migracyjna. Z tego co wiemy, NIK to przyjęła. Jest to w planie pracy. Izba to będzie kontrolowała. To jest pozytywne, że wszyscy tu umieliśmy się zgodzić, a NIK też zareagowała na nasz wniosek, za co dziękuję. To wszystko.

Przewodnicząca poseł Anna Wojciechowska (KO):

Dziękuję bardzo.

Czy jeszcze ktoś z państwa chciałby zabrać głos? Bardzo proszę, panie dyrektorze.

Pełniący obowiązki dyrektor departamentu NIK Bogdan Skwarka:

Chciałem już zacytować ten przepis, bo najlepszy jest cytat. To jest art. 4 ust. 1: „Najwyższa Izba Kontroli kontroluje wykonanie budżetu państwa, realizację zadań audytu wewnętrznego, gospodarkę finansową i majątkową” m.in. Kancelarii Senatu. To jest ograniczone. Natomiast ust. 2 mówi o tym, że na zlecenie Sejmu NIK przeprowadza kontrolę działalności itd. w szerszym zakresie. Można więc powiedzieć, że takie są przepisy.

Przewodnicząca poseł Anna Wojciechowska (KO):

Dziękuję bardzo.

Czy jeszcze ktoś z państwa chciałby zabrać głos? Zamykam dyskusję. Jeszcze pan Samborski. Bardzo przepraszam, panie pośle.

Posel Tadeusz Samborski (PSL-TD):

Mam pytanie. Panie dyrektorze, czy w świetle przepisów, a także pana doświadczenia i, że tak powiem, rozsądku wysokiego urzędnika NIK możemy sprecyzować postulat doraźnej kontroli Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”? Czy panowie mogą ten postulat zrealizować i przyspieszyć kontrolę, żebyśmy mieli wcześniej jej wyniki?

Pełniący obowiązki dyrektor departamentu NIK Bogdan Skwarka:

Panie pośle, oczywiście, że tak, tylko nie biorę odpowiedzialności za to, czy taką kontrolę się przeprowadzi, bo nie decyduję o tym jako dyrektor departamentu. O tym decyduje kierownictwo NIK. Jeżeli będzie akceptacja takiego wniosku, to oczywiście nasz departament w miarę możliwości taką kontrolę przeprowadzi.

Przewodnicząca poseł Anna Wojciechowska (KO):

Dziękuję bardzo.

Posel Tadeusz Samborski (PSL-TD):

Pani przewodnicząca, to zgłaszam taki wniosek, żebyśmy...

Przewodnicząca poseł Anna Wojciechowska (KO):

Panie pośle, już mówię. W art. 162a regulaminu Sejmu jest mowa o tym, że wniosek komisji o przeprowadzenie kontroli przez NIK powinien zawierać cel i zakres kontroli oraz wskazać podmiot jej podlegający. Jest on przedstawiany przez przewodniczącego danej komisji marszałkowi Sejmu, który przesyła wniosek adresatowi. Marszałek Sejmu może zwrócić komisji uchwalony przez nią wniosek z umotywowanym zaleceniem ponownego rozpatrzenia sprawy. Tak więc, jak widzimy, Komisja może z takim wnioskiem wystąpić.

Posel Tadeusz Samborski (PSL-TD):

Ten wniosek już złożyliśmy w ubiegłym roku.

Przewodnicząca poseł Anna Wojciechowska (KO):

Proszę o pisemny wniosek.

Posel Tadeusz Samborski (PSL-TD):

Nie, to był pisemny wniosek. Przeszliśmy tę drogę, tylko po prostu nie ma odzewu po stronie NIK. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Anna Wojciechowska (KO):

Tak. Bardzo dziękuję.

Czy jeszcze ktoś z państwa chciałby zabrać głos? Nie słyszę. Wobec tego zamykam dyskusję.

Czy jest sprzeciw wobec pozytywnego zaopiniowania sprawozdania z działalności NIK w 2024 r. w zakresie działania Komisji? Nie słyszę. Brak sprzeciwu. Stwierdzam, że Komisja pozytywnie zaopiniowała sprawozdanie z działalności NIK w 2024 r. w zakresie swojego działania.

Informuję, że na tym porządek obrad został wyczerpany. Zamykam posiedzenie Komisji. Bardzo państwu dziękuję za dzisiejsze spotkanie. Raz jeszcze bardzo dziękuję za miłą atmosferę.